

DR. SZALAI JÓZSEF¹
KERTÉSZET ÉS DALLAMOK
Négy ebéd Pere Jánossal

Van a 11. kerületben egy családi Pláza, amelynek legfelső emeletén egy – még családiasabb ételeket kínáló – „tálcás étterem” is ... Amolyan menza jellegű. Oda járok ebédelni. Az étterem nemcsak otthoni ízeket kínál, hanem a vendégei között van több olyan személyiség is, akiket a közéletből is ismerni lehet. Ilyen *Pere János dalénekes-előadóművész* is, akivel már évek hosszú sora óta összetalálkozom. Bár a művész úr nem szeret evés közben beszélgetni, mégis sikerült vele többször is együtt ebédelni. Sőt! Beszélgetni is!

Pere János

<http://magyarnota.network.hu/>

<https://www.youtube.com/watch?v=jMOYCftYh7M> (4:32)

Zene: Vittorio Monti, magyar szöveg: Z. Horváth Gyula.

A magyar szöveg Pere János kérésére született.

- *Ma is hallottalak a Dankó Rádióban énekelni!*
- Mit játszottakt tőlem? ... nótát vagy szalonzenét?

- *Jó lenne tudni, hogy mi a különbség a kettő között?!*
- Lényegében nem sok! A magyarnótát cigányzenekar kíséri, a szalonzenei dalokat, pedig szalonzenekar. A dalok pedig *hasonló stílusúak*, ugyanis ami

---

¹ Dr. Szalai József Kertészet és dallamok című, a Rím Könyvkiadó Bt. gondozásában a közeljövőben megjelenő könyvének egyik riportja. A könyv írója a mezőgazdasági tudományok kandidátusa, egyetemi docens, biológus (növényélettan).
Wikipédiája:[https://hu.wikipedia.org/wiki/Szalai_J%C3%B3zsef_\(biol%C3%B3gus\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/Szalai_J%C3%B3zsef_(biol%C3%B3gus))

Bécsben egy *keringő*, vagy Párizsban egy *szon*, az nálunk egy *magyarnóta* vagy *csárdás*.

– ***A Kék Duna keringőt jól ismerem.***

– Igen, ezt a keringőt **Johann Strauss** szalonzenekarral játszotta. Olyan népszerű lett, hogy hatására rögtön megszületett a „magyar változata” is, a ***Herkulesfürdői emlék a magyarrá lett Pazeller Jakab*** tollából. De a román változata is jól ismert, ***A Duna hullámain (Kis csolnakom a Dunán lengedez)*** a **román Ion Ivanovici** keringője. Érdekessége mindhárom keringőnek, hogy énekelhető változata is azonnal megszületett, hiszen mindhárom keringőnek azonnal írtak magyar szöveget is. Vagyis a *dalkeringő* műfaji kategóriába tették át. Ne feledd, akkor még az Osztrák-Magyar monarchia ideje volt.

Pere János

<http://magyarnota.network.hu/>

– ***A Kék Duna keringőt minden újévi koncerten hallom Bécsből szimfonikus zenekari előadásban.***

– Erre én azt mondom, hogy „sajnos”! Ezeket a szalonzenekarra elképzelt műveket ma már nagyzenekarral adják elő (ha előadják egyáltalán!) Így pont azt a szalonokra jellemző könnyed, csevegő előadási stílusát veszti el, ami egy társasági összejövetelt is jellemez! Lesz belőle egy ünnepélyes, patetikus hangverseny-darab! Így is szép persze, de NEM az „eredeti szalonzenei hangzás”!

Közben János befejezte az ebédjét és elbúcsúzott!

– ***Folytathatjuk majd a témát?***

– Persze, ... minden nap jövök ebédelni.

Második ebéd

– *Szöveget ütött a fejembe, hogy milyen lehetett Strauss szalonzenekara: utána is néztem. Azt olvastam, hogy csak 18 tagú volt.*

– Jó helyen kutakodtál! ... ami szalonzenekarnak nagyon nagy létszámú, hisz általában jóval kevesebb hangszer van egy szalonzenekarban. Mert a szalonzenekarban minden szólamot csak egy hangszer játszik. Ellentétben a szimfonikus zenekarral, ahol egy szólamot pl. 6-8 hegedűs játszik.

Ezt a szalonzenekari összetételt utánozták le a *magyar kávéházi cigányzenészek*.

– *Nem is gondoltam volna, hisz cigányzenészek mindenütt vannak a világon!*

– A *magyar kávéházi cigányzene* pont ettől kuriózum, sőt most már **hungarikum** is! A cigányzenészek mindenhol alkalmazkodnak annak a közönségnek a zenei divatjához, ahol élnek. A *magyar kávéházi cigányzenészek* a bécsi divathoz alkalmazkodtak: leutánozták a Strauss-féle szalonzenekar hangzását. Egy óriási különbség azonban van: ők kotta nélkül, belső zenei memóriából játszanak. És akkor eszembe jut **Mozart**, akiről az a történet is fennmaradt, hogy 14 éves korában *fejből* jegyzett le egy, a Vatikán által titokban tartott zeneművet. Micsoda különleges tehetség az ilyen *képesség!*

– *A magyarnóta is hungarikum!*

– Igen! A klasszikus magyarnóta, mint *dalkincs* kezdett teljesen eltűnni vagy átalakulni. Többnyire a lakodalmas rock zenekarok kezdték favorizálni ezeket a dalokat. Persze semmi bajom a lakodalmas rockkal, de ez alapjában egy mutatós zene. A magyarnóta dalai között pedig bőven vannak lírai és egyéb dalok is. Ezeket pedig kizárólag a kávéházi cigányzenekar képes csak „átérezni”!

– *Folytatjuk legközelebb is, mert kíváncsi vagyok több mindenre is?*

– Oké.

Harmadik ebéd

– ***Amikor te bekerültél a Rádióba, akkor volt már a lakodalmas rock?***

– Úgy emlékezem, hogy nem! Ám, nem sokkal később már a nagyon népszerű lakodalmas rockot kezdtük hallgatni az akkori Jugoszláviában működő 3+2 együttes által, akik nagy hatással voltak az itthoni közönségre is. Hiába tiltották, csak késleltetni tudták a győzelmüket az *újfajta hangzással*. A szép magyarnóták eltűntek a pódiumról, helyette a túlzott hangerő és a duhajkodó mulatozás vette kezdetét az addig cigányzenekarok által játszott „dalkincs” alkalmazásával.

– ***Én jól emlékezem Lakatos Sándorra, hallottam is őt élőben játszani!***

– Bizony, ő a kávéházi cigányzenét a klasszikus zene *igényességére* emelte. Minden magyarnótát jól ismert, de olyan szalonzenekari műveket is műsorán tartott, amelyeket ma már el is felejtettünk. Őt nem csak a szakmai alázat, hanem a hangszeres technikai tudás, a *virtuóztatás* is jellemezte. És képzelj: nekem sikerült ezzel a *nagyszerű muzsikussal* – és hozzá teszem – *emberrel* együtt dolgozni is, több rádiófelvételemet ő kíséri a zenekarával.

– ***Amikor én hallottam, akkor egy virtuóz csárdást számot játszott!***

– Kár, hogy nem emlékezel a darab címére, de ha virtuóz darab volt, akkor az csak a Monti csárdás lehetett! És Monti nevét említve mindig elpirulok, hogy amíg az osztrák Strauss képes volt a bécsi *keringőt* világhírűvé tenni a *Kék Duna keringővel*, addig a magyar csárdást egy olasz szerző, **Vittorio Monti** tette világhírűvé a *Csárdás* c. darabjával! De ugyanakkor büszke vagyok **Vecsey Ferenc**re!

– ***Nem is hallottam a nevét!***

– Nem a te hibád! Ő is egy virtuóz magyar hegedűművész volt. Szalonzene-darabokat is komponált! És az ő darabja is olyan népszerű lett, hogy szöveget is írtak hozzá: *A Duna felett dalol a szél* címmel. Mert a szalonzene divatjának idejében a népszerűvé lett művek dallamára rögtön meg is született az énekelhető, *szöveges* változat. Csak a *Monti Csárdás* maradt magyar szöveg nélkül! De én a mű megszületése után 100 évvel megkértem Z. *Horváth Gyulát*, hogy írjon egyet. Sikerült is hanglemezre énekelmen.

Negyedik ebéd

– *Szöveget ütött a fejembe, hogy a szalonzene az Osztrák-Magyar monarchiából szivárgott át hozzánk.*

– Mint, ahogy minden polgári szokás... és mondhatnám kultúra, így a szalonzene is! Bécsi mintára születtek a kávéházak is. Én már csak a New York kávéházat ismertem, mert addigra már megszűntek, amikor én Budapestre kerültem. Ha itt iszol egy kávé, akkor kötelező a lelkedben „elegánsnak lenni”, mert ezt sugallják a falak! Úgy van megépítve!

– *Mint, ahogy az ebben időszakban felépített épületek is!*

– Sok szép épületet is köszönhetünk ennek a kornak. És kastélyokat! Például a **gödöllői Grassalkovich kastélyt** is. Amikor én először láttam ezt az épületet, akkor egy lepusztult épület volt. Szándékosan hagyták tönkre menni ennek a kornak az épületeit. Saját szememmel láttam amint pl. a **Várban** lerobbantották a **Honvéd Főparancsnokság** felső szintjének romjait és hagyták épülettorzónak maradni.

Pere János

<http://magyarnota.network.hu/>

– *Szerencsére most sorra újjá épülnek ezek az épületek.*

– De visszatérek a gödöllői *kastélyra*, már csak azért is mert **Baliga Kornél** építóművész barátomnak is, – akit én magunk között csak „kastélytudósnak” nevezek – sok köze van a kastély felújításához! Egyetemi tanár vagy! Könyveket is írsz!

Írd meg az ebben az időben épült kastélyok *parkjainak* szokásos növényeit, fáit, virágait. Az *épületek* már újjáépülnek, a *kastélyparkok*

növényeit te írd meg! A szalonzenei *dalokat* én karoltam fel! Az instrumentális *szalonzenének* meg majd csak akad gazdája!

De váltsunk témát!

– *Mi lenne az?*

– Otthon a lakásom kertjében kiszáradtak a 70-80 éves, gyönyörű fenyőfák. 3 darab is egyszerre! Hiába siratom őket, ki kell vágni mind a hármat! Tudnál valakit, aki elvégzi ezt a munkát?

– *Persze! Cseréljük telefonszámot!*

A riportot készítette: **Dr. Szalai József**

***

**DR. SZALAI JÓZSEF A RIM KÖNYVKIADÓNÁL
KORÁBBAN MEGJELENT KÖNYVE:**

[Rím Könyvkiadó Bt.](#) | 2023